



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

4 A quo & quomodo tollenda sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

se in illo textu solum conceditur tēpus vnus mensis, vt hæc concordia fiat, & cessatio tollatur. Melius tamen intellexit textum illum Soto supra dicens, quocumq; tempore posse concordiam fieri, & cessationem tolli: nam hoc est, quod Pontifex intendit, & non grauare Ecclesiam reseruando sibi relaxationem talis cessationis, neque in illo textu est vllum verbum, ex quo talis reseruatō colligi possit. Vnde mensis ille conceditur quasi ad deliberandum, & tanquam permissio quædam illius discordiæ, & durationis cessationis: accessus autem ad Romanā Sedem post illud tēpus præcipitur, vt vexatio det intellectum, & ita compellatur, vel timore, vel radio affectu, ad pacem procurandam, & cessationem tollendam. Vnde quoties hic finis obtentus fuerit, necessarium non est vterius in litis prosecutione apud Sedem Apostolicam progredi. Quod insinuat Sylu. verb. Cessatio, dicens, recurrendum esse post mensem ad Sedem Apostolicam, vt discutatur quid super hoc sit agendum, nisi interim per mutuam concordiam cesset cessatio.

Tria vero circa has conditiones, & causas declaranda supersunt. Primum est, an omnes istæ conditiones sint de substantia cessationis, ita vt, qualibet deficiente, sit nulla. Nam Ioan. Andr. in d. c. Quamuis, absolute affirmat, quem sequi videtur Ang. & Syluest. referentes alios: nam absolute aiunt, his non seruatis cessationem non seruari. Sed, vt iam dixi, in c. Si Canonici, nullum est verbum indicans substantialem necessitatem: in c. vero, Quamuis, in finalibus verbis hoc insinuat cum dicitur, *Parte in super à diuinis cessante supra scripta, tam in cessando, quam in veniendo, siue mittendo ad Sedem Apostolicam, non seruetur cessatio, sed ea non obstante, vt prius in ipsa Ecclesia celebratur.* Nam ex his verbis duo colliguntur manifestè: primum est, si in ponenda cessatione (hoc enim est quod dicitur, *parte cessante*) non seruentur conditiones ibi præscriptæ, cessationem esse nullam; nam si seruanda non est, & ea non obstante, celebrandū est, profecto nullum effectum habet atque nulla est. Vnde in hoc solum dubitari potest, an hoc intelligendum sit de solis conditionibus additis in eo cap. vel etiam de alijs positis in cap. Si Canonici, quia ibi solum dicitur, *supra scripta non seruando.* Nihilominus tamen, quia in principio cap. refertur constitutio Gregorij X. in d. cap. Si Canonici, & denuo confirmatur addendo alias conditiones, ideo illa vltima verba videntur referri ad totam formam ferendi cessationem ex vtroque decreto resultantem. Et ita videtur intellexisse Ioan. Andr. & alij auctores: & mihi videtur satis probabilis sententia, eam tamen non censere extendendam ad cessationes ordinariarum Prelatorum, cum de illis non sit sermo, & sit res valde rigorosa; sed, vt dixi, consulenda erit, & seruanda consuetudo.

Aliud, quod ex dictis verbis colligitur, & quamuis cessatio sit iuste, & cum omnibus conditionibus posita, si pars, quæ illam posuit non seruauerit vltimam conditionem positam recurrendi post mensem ad Sedem Apostolicam, cessationem ipso iure tolli transacto mense, & parte illa in mora existente. Oportebit autem, vt sentio manifeste constare partem illam esse in mora culpabili: quia, dum hoc non ita constat, semper retinet ius suum, præsertim cum cessatio valida fuerit. Quæritur autem potest, an idem sit dicendum, si altera pars, ob cuius culpam cessatio ponitur, in simili mora fuerit. Respondetur, minime id dici posse, tum quia in textu non habetur, tum etiam quia non est similis ratio; alioqui ex sua inobedientia commodum reportaret. Nam quod cessatio tollatur, id est, quod illa pars maxime intendit. Addunt præterea Syluest. & Angelus, cessationem non esse seruandam ab alijs, si pars, quæ illam posuit, eam non seruet: sed hoc in illo textu non habetur, neque in alio, quem ego viderim, neque etiam ap-

paret ratio, cur potius hoc dicamus in cessatione, quam in interdico, vel excommunicatione.

Secundo declarandum est, quam penam incurrat is, qui sine legitima causa cessationem posuerit: olim enim nulla propter hoc erat certa pena statuta ipso iure, sed arbitrio Superioris imponenda erat iuxta dictum §. Ceterum, postea vero in dict. cap. Si Canonici, in penam præscribitur, vt si Capitulum fuerit, quod cessationem posuit, quidquid Canonici de fructibus illius Ecclesiæ tempore cessationis perceperint, restituant; & quidquid eisdem ex bonis talis Ecclesiæ dandū fuisset, non detur, sed ipsi Ecclesiæ cedat; ac deniq; vt parti, contra quam cessatur de damnis, & iniurijs satisfacere teneantur. Vbi potest dubitari, an obligatio ad has restitutiones statim oriatur ipso facto, vel necessaria sit iudicis condemnatio: nam ex textu nō satis colligitur illud prius, & ideo videtur dicendū posterius, iuxta generalē regulam legū poenaliū. Dicendū vero est, hanc obligationem maiori ex parte non esse propriam penam, sed ex intrinseca iustitiæ ratione ortam. Nam, si illi sine causa cessant à diuinis officijs, non iuste recipiunt fructus, & cum faciant iniuriam alteri, ex natura rei tenentur ad satisfactionem. Itaque attente considerandum erit, pensatis circumstantijs singularum personarū, an obligatio hæc oriatur ex aliquo titulo iustitiæ, nam tunc, quantum ad conscientiam spectat, non est necessaria sententia iudicis, tamē, si vltra hoc aliquid, fuerit poenale, vel reducens in personas innocentes ex errore totius communitatis, nō exultimo teneri ad hanc restitutionē, prius quam cōdemnentur. Addunt vero Sylu. & Angelus cum Geminiāno, hanc penam extendi ad omnes cessationē imponentes sine iusta causa, etiā si textus tantū de Capitulis loquatur. Quod exilimo verum quantum ad obligationem restituendi ortā ex actione iniuriarum, obligatio vero ad poenalem arbitrio Superioris standum erit: quia non oportet extendere legem poenalem vltra personas, de quibus loquitur.

Vltimo declarandum est, quando cessatio iniuste est, quam penam incurrat is, qui causam dedit. Respondetur, primū teneri ad omne interesse personis, & Ecclesiæ, cui debitum officij eius culpa est subtractū. Deinde, arbitrio Superioris condemnandum esse in aliqua quantitate conuertenda in augmentum diuini cultus. Vnde constat, priorem partē restituendam esse statim: quia non est propria pena, sed recompensatio damni illati, aliam vero partem requirere iudicis condemnationem, vt in textu expresse dicitur. Ex quo recte confirmantur quæ in proximo puncto diximus.

SECTIO IV.

A quo, & quomodo tollenda sit cessatio à diuinis.

E Vm cessatio nunquam fit à iure vt supra dixi, sed ab homine in modo relaxationis eius seruanda sunt principia posita circa ablationem censuræ ad hominem impoſitæ. Itaq; solum tolli potest ab eo, qui illa posuit, vel successor eius, si ille decessit, vel etiam à Superiore, reliqui enim iurisdictionem non habent nisi per delegationem committatur, quod etiam fieri potest: quæ omnia clara sunt ex dictis. Denique in modo tollendi nulla est præscripta forma. Solum oportet, vt iudex voluntatem suam sufficientibus verbis explicet, sicut de alijs diximus: est enim eadem ratio. An vero sufficiat solum factum eius, qui cessationem tulit non seruando illam, iam diximus superiori sectione, non sufficere.

Quæritur vero potest, an sine huiusmodi relaxatione interdū ipso facto ac per sese tollatur cessatio. Distinguitur

Soto.

Sylu.

Vi dictæ conditiones sint de substantia cessationis.
Ioan. Andr.
Angel.
Sylu.

Ioan. Andr.
Sententia affirmans probabilis, non tamen extenditur ad cessationem ordinariam.
Prelatorum.

Quando tollatur cessatio ob defectum conditionis recurrendi ad Papam.

Improbatur Syluest. & Angel.

DISPUTATIO XL.

De irregularitate in generali.



Vamuis irregularitas censura non sit, est tamen actus clauium, & similitudinem habet cum celsuris, ideoque hic tractatus ad huius operis confirmationem necessarius est. Scripserunt autem de hac re Scholastici aliqua in 4. distinct. 22. & 25. In iure etiam Canonico nullus inuenitur proprius titulus de Irregularitate, quamuis in multis decretis poena hęc propter varia delicta imponatur, in quibus locis materia hęc ab expostitoribus tractatur, præsertim à Couar. in Clement. *Sifuriosus*. Et ab aliis in capit. *Is qui*, de Sentent. excomm. in 6. à Gratiano vero, & interpretibus attinguntur multa distinct. 26. & sequentibus. Speciales vero tractatus de hac re scripserunt Maiolus, Paulus Burgasius, Villadiego, & Nicolaus Plouius, & hic refertur in tom. 14. Tractatum, ubi etiam habetur alius D. Antonini qui sumptus est ex 3. part. tit. 28. Omnes etiam Summistæ materiam tractarunt in verb. *Irregularitas*, & Nauarr. cap. 27. numero 190. & sequentibus & Summa confessorum libr. 2. tit. 1. à questione 21. Solus Caietanus in sua Summa irregularitatem ferè prætermisit, quia irregularitas, inquit, non culpa, sed poena est, nec spectans ad confessores, quia pariter absoluntur à peccato regulares, & irregulares. Sed quamquam irregularitas per se non impedit absolutionem, nihilominus eius notitia necessaria est confessori, ut sciat vincula omnia seu impedimenta, quibus poenitens potest esse affectus, & obligationes quæ inde oriuntur. Sicut etiam suspensio per se non impedit quin suspensus absolui possit à peccatis, & nihilominus eius notitia necessaria est confessoribus.

In hac ergo materia primo generalem doctrinam de irregularitate trademus, celsuriam, causas, effectus, diuisiones, & modum illam auferendi, explicando, quod in duabus primis disputationibus absoluemus: in reliquis vero de singulis irregularitatibus dicemus. Nam, licet aliqui impossibile existimauerint omnes irregularitates, numerari possunt, quia necesse est illas in iure contineri, iuxta capit. *Is qui*, de Sentent. excomm. in 6. Vnde, sicut autorum studio omnes excommunicationes Iuris numeratæ sunt, & expositæ, ita etiam eorundem adiuti diligentia, conabimur omnes irregularitates explicare.

Fff 2

SE-

cunt enim aliqui, si lata sit ad certum tempus, vel sub conditione donec hoc vel illud fiat, elapso tempore, vel impleta conditione, statim per se cessare. Dico tamen repugnare huic cessationi ferri ad determinatum tempus, quia solum ferre potest, ut recedatur à contumacia. In quo nullum est certum, ac præfixum tempus: nam, quocunque assignato, si prius tollatur contumacia, tollenda erit cessatio. Sæpe ergo fertur sub illa conditione tacita, vel expressa, donec fiat satisfactio: ergo vel dicendum est semper cessare per se facta satisfactione, & consequenter nunquam esse necessariam relaxationem, nisi forte quando iudex ob aliam causam rationabilē voluerit eam tollere: etiā durante contumacia: vel dicendū est, nunquam per se cessare, donec à iudice reuocetur: quia nō est maior ratio de vna, quam de alia. Primum autem horū non est probabile: repugnat enim cōmuni vsui Ecclesiæ: secundum ergo dicendum est. Et hoc censō verum sicut de proprijs censuris dixi, est enim hic eadem ratio. Vnde hæc sententia licet feratur in eū finem, non tamen est prohibitio conditionalis, sed absoluta, quæ tollenda est à iudice, quando necessitas illius cessauerit. An vero in aliquo casu speciali ius ipsum tollat cessationem, circa finem præcedentis sectionis dictum est.

Quæri vero potest, an cessatio interdum suspendi possit. Quod potest intelligi, vel per appellationem vel per voluntatē iudicis. Prius punctum attigit Panormitanus in d. c. *Dilectus*, & negat posse suspendi per appellationem, licet interdictum possit. Et rationē differentia reddit, quia cessatio est quid facti, interdictum autem quid iuris. Sed aut loquitur de appellatione subsequente sententiam, vel antecedente. De priori falsum est dicere suspendere interdictum, ut constat ex c. *Is cui*, de Sent. excomm. Magisque posset dubitari, an suspendat cessationem, quia non est censura: tamen idem vere de illa dicitur, quia secum affert executionem, in quo assimilatur censuræ. Si vero loquamur de appellatione antecedente, illa non proprie suspendit, sed impedit interdictum, ita ut si feratur, nullam sit ex defectu iurisdictionis, ut supra visum est. Idem autem videtur dicendum de cessatione ex eodem principio, quod appellatio illa etiam subtrahit iurisdictionem, ut sentit bene Couar. supra.

Suspensio autē ex voluntate ferētis cessationem, aut intelligi potest de tota cessatione per aliquod tempus: & sic non videtur habere dubium: quia est veluti absolutio ad reincidentiam. Aut esse potest suspensio ex parte quoad aliquos effectus, vel personas non auferendo omnino necessitatem. Et hęc est magis dubia. Tamen probabilius videtur posse fieri, quia per se, & quasi ex natura rei nulla apparet repugnantia, & aliunde qui potest tollere totum, potest etiam tollere partem. Item, quia hæc solum est quædam prohibitio eius, qui potest dispensare vel respectu alicuius auferre, quæ eam tulit, si causa rationabilis interueniat, & aliunde non impediatur. Hic autem nullum est impedimentum, debet enim esse aliquo iure latum: nullum autem est ius Pōtificium hoc prohibens ordinarijs Prælati. Præsertim quia cum cessatio sit potius quid facti, quam iuris, nō est in iure cautum, quod nunquam coarctetur, aut suspendatur. Dices, in cap. *Non est vobis*, de Sponsalibus, expresse dici, Nulla diuina officia permittatis aliquatenus celebrare. Respondetur: primum, ibi non esse sermonem de omni cessatione, sed de quadam, quæ in quodam speciali facto Summus Pontifex sua auctoritate potius mandabat, in qua merito potuit potestatem dispensandi, vel limitandi illam in ferioribus auferre. Deinde, licet daremus id generaliter intelligi, dicendum esset explicari ius ordinarium cessationis generalis, non tamen ideo prohiberi Prælati, quin ex iusta causa possint effectum eius suspendere, & limitare.

Fr. Suarez tom. 5.